

The story (continued)

1. Radak to Divrei haYamim II 32:1 Chizkiyahu is good, the people are not
אף על פי שחזקיהו היה לבו שלם, ביהודה היו דברים רעים ולא היה לבבם כלם שלם עם ד' כמו שאמר ישעיה הנביא בהרבה מתוכחו'...

2. Abarbanel to Melachim II 18:9-10

במה שספר הכתוב בכאן שעלה שלמנאסר מלך אשור על שומרון... והספור הזה כבר בא באריכות ופרטיות גדול למעלה, ולא כתבו המפרשים טעם למה נשנה במקום הזה. והנראה אלי בזה הוא שני דברים. האחד שלפי שבפרשה אשר עברה ספר הכתוב שעלה מלך אשור על ישראל ויגל השבטים וזכר שמה העונות אשר היו בהם שחייבום גלות, ראה הכתוב לסמוך אל זה ספור חזקיהו מלך יהודה ואיך עלה סנחריב להחריב את ירושלים ולגלות עמו, ושהש"י הצילם והכה בו ובעמו מכה רבה, כדי להודיע שאת זה לעומת זה עשה האלקים כי בימי הושע בן אלה מלך ישראל שהכעיס את ד' בתועבותיו עלה מלך אשור וילכוד את כל הארץ ויגל ישראל מעל אדמתו, ובימי חזקיהו מלך יהודה שעשה הישר בעיני ד' עלה סנחריב לעשות כזה בערי יהודה והגין זכות חזקיהו על עירו ועל עמו, ולכן נשנה זה הספור במקום הזה סמוך לספור סנחריב...

3. Malbim to Divrei haYamim II 32:1 This is an opportunity

"אחרי הדברים", בא להוציא כל נאמר שבא סנחריב עליו ע"י איזה חטא שרצה ד' להענישו, כי בהפך שבא אחרי הדברים והאמת האלה, שהיה כל עבודתו באמת ובלב [שלם] בלא זיוף, ולא נטה מדרכו הטוב, שגם זה נכלל בשם "אמת" שמורה על קיום הדבר, רק זה היה בהשגחה שיעשה נס על ידו ושיפול סנחריב על הרי ציון...

36:2-10 Sancherev's message, Part 1

4. Talmud, Sanhedrin 60a A Jew?

[משנה: מוציאים כל אדם לחוץ שואלין את הגדול שביניהן ואומר לו "אמור מה ששמעת בפירוש", והוא אומר, והדיינין עומדין על רגליהן וקורעין ולא מאחין, והשני אומר "אף אני כמוהו" והשלישי אומר "אף אני כמוהו."]
עומדין מנלן? אמר רבי יצחק בר אמי דאמר קרא "ואהוד בא אליו והוא ישב בעלית המקרה אשר לו לבדו ויאמר אהוד דבר אלקים לי אליך ויקם מעל הכסא" - והלא דברים קל וחומר, ומה עגלון מלך מואב שהוא נכרי ולא ידע אלא בכינוי עמד, ישראל ושם המפורש על אחת כמה וכמה! קורעין מנלן? דכתיב "ויבא אליקים בן חלקיהו [וגו']" ושכנא הספר ויואח בן אסף המזכיר אל חזקיהו קרועי בגדים ויגידו לו את דברי רבשקה.

5. Radak to Melachim II 18:17 He speaks Hebrew! (So what?)

ואמרו רז"ל כי רבשקה ישראל מומר היה. ואם אמרו מפני שהיה מדבר יהודי, הרבה בני אדם ימצאו מדברים בלשון עם אחר! והנה אליקים ושבנה ויואח היו מכירין בלשון ארמי! אולי קבלה היתה בידם:

6. Rashi to Yeshayah 36:11 Lantzman!

לפי שאמר להם "אמרו נא אל חזקיה" (סברו) שלא בא להפחיד העם, ורבשקה ישראל מומר היה, כסבורים הם אף שמצות רבו על רבשקה אבל לבו נמשך למשפחתו ויכמרו ניהומיו.

7. Abarbanel to Yeshayah 36:11 The Jews claim to be helping him hide his identity

דעתי הוא, שעם היות שאליקים ושכנא ויואח היתה כוונתם ורצונם שלא ידבר רב שקה יהודית כדי שלא ירפו ידי העם הלווחמים אשר על החומה, הנה לא היו דבריהם מסודרים לרב שקה לאותו טעם, אבל אמרו לו כאלו היו חוששין לכבודו, "דבר נא אל עבדיך ארמית כי שומעים אנחנו" ואתה ארמי, ומה לך לדבר יהודית, כ"ש "באזני העם אשר על החומה", כי אין ראוי להם שידעו עניני המלכים ודבריהם, וגם אינו טוב שישמעו אותך מדבר לשון יהודית כי תהיה בעיניהם כיהודי ממש, כל שכן בהיותך מדבר כדברים האלה כאילו אתה חס על כבוד ד', ובהיותך אומר שעלית על הארץ הזאת להשחיתה בדבר ד', וכל זה מורה שאף על פי שאתה משומד, אתה יהודי באמונתך, ואין זה ראוי לאדם שיצא מכלל הדת שידבר בזה האופן לפני הגוים, אבל ראוי שישמור עצמו מן החשד פן יאמרו לו היום או למחר "אעיקר קאי". ואל זה כולו רמזו באומרם, "ואל תדבר אלינו יהודית באזני העם אשר על החומה" כאילו היו חוששין לזה מפני כבודו להיותו משומד יהודי.

8. Rashi to Melachim II 18:22 He acknowledges Gd

הלא הוא אשר הסיר חזקיהו וגו' - יש ללמוד מכאן דרבשקה ישראל מומר היה שהיה מודה שהקב"ה אלוך אלא שרצונו לע"ג:

9. Radak to Melachim II 18:25 He knows our prophecies

ואם רבשקה היה ישראל מומר אמר זה לפי שישעיה נבא ואמר הנני מעלה את מי הנהר העצומים והרבים את מלך אשור וגו':

10. Radak to Melachim II 18:37 They tore

רז"ל פי' כי בעבור ששמעו ברכ' ד' קרעו בגדיה' וסמכו מזה הפ' כי כל השומע ברכת ד' חייב לקרוע ואותו קרע אינו מתאחה לעולם ואינו חייב לקרוע אלא אם כן שומע הגדוף מ'ישר' והם שקרעו ששמעו מרבשקה לפי שקבלה היתה בידם כי רבשקה ישראל מומר היה...

11. Radak to Melachim II 18:17 Did Ravshakeih have backup singers?

ובישעיה אמר רבשקה לבדו נראה כי הוא היה עיקר השליחות והשנים מפלי' לו, וכן נראה הוא גם כן רבשקה הוא היה המדבר. ובסדר עולם הוא אומר כי רבשקה לבדו בא בשליחו' ראשונ' כמו שאומר בישעיה, ותרתי' ורב סריס בא בשליחות שנייה. ומה שזכר הנה תרתן ורב סריס לפי שגם הם היו שלוחים אבל לא בפעם הזאת אלא בשליחות שניה כשמצאו רבשקה נלחם על לבנה...

12. Seeking help from Egypt? Yeshayah 30:1-5, Yeshayah 31:1-3

13. Ralbag to Melachim II 18:20

ולפי שחש' מלך אשור כי חשב חזקיה במרדו בו על מלך מצרים שיעזרהו במלחמה אמר אליו הנה בטחת על משענת חלוש...

14. Abarbanel to Yeshayah 36:7 Gd isn't going to be happy with you...

ואמר זה רב שקה, בחושבו שזה אשר עשה חזקיהו מהסרת המזבחות והבמות היה חלול ד', כי יותר טוב היה שיהיה בכל מקום מוקטר מוגש לשמו, ושהוא היה בזה כנותץ אבן מן המזבח, וחשב שעשה זה חזקיהו לכבודו ולתועלתו כדי שיבאו כלם לירושלם, וזה היה טענה ממנו שד' יתברך לא יעזור אותם...

36:11-12 A failed attempt to keep things quiet

15. Talmud, Megilah 25b

תנו רבנן כל המקראות הכתובין בתורה לגנאי קורין אותן לשבח כגון "ישגלנה" "ישכבנה" "בעפולים" "בטחורים" (דברים כח) "חריונים" "דביונים" (מלכים ב' ו) "לאכל את חוריהם ולשתות את מימי שיניהם" "לאכול את צואתם ולשתות את מימי רגליהם"...

16. Radak to Shemuel I 5:6

והכתיב הוא שם כנוי לתחתוניות כי עפולי לשון גבוהות... והקרי הוא שם החולי:

The written word is a euphemism for "bowels", for *apoli* is a term for heights... The pronounced word is the name of the illness.

36:13-20 Sancherev's message, Part 2

17. Talmud, Sanhedrin 94a

רב ושמואל חד אמר מלך פקח היה וחד אמר מלך טיפש היה למאן דאמר מלך פקח היה אי אמינא להו עדיפא מארעיכו אמרו קא משקרת ומאן דאמר מלך טיפש היה אם כן מאי רבותיה?

Rav and Shemuel debated: One said he was a wise king, the other said he was a foolish king.

- The one who said he was a wise king said that he thought, "If I tell them, 'It's better than your land,' they'll say I am lying."
- And the one who said he was a foolish king said if so [that they are equal], then what would be the advantage of that land?

Added note: Shevna's revolt

18. Round one Yeshayah 22:15-25

19. Talmud, Sanhedrin 26a

מאי "קשר רשעים"? שבנא הוה דריש בתליסר רבוותא, חזקיה הוה דריש בהד סר רבוותא. כי אתא סנחריב וצר עלה דירושלים, כתב שבנא פתקא, שדא בגירא, "שבנא וסיעתו השלימו, חזקיה וסיעתו לא השלימו," שנאמר "כי הנה הרשעים ידרכון קשת, כוננו חצם על יתר. (תהלים יא:ב)" הוה קא מסתפי חזקיה, אמר דילמא חס ושלום נטיה דעתיה דקודשא בריך הוא בתר רובא, כיון דרובא מימסרי אינהו נמי מימסרי [כלו' עלינו למסור עצמינו]! בא נביא ואמר לו "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר (ישעיה ח:יב)," כלומר קשר רשעים הוא וקשר רשעים אינו מן המנין.

What is an example of a "[hidden] conspiracy of the wicked"? Shevna taught before 130,000; Chizkiyahu taught before 110,000. When Sancherev besieged Jerusalem, Shevna wrote a note and shot it via an arrow [into the Assyrian camp]: "Shevna and his supporters wish to make peace; Chizkiyahu and his supporters will not make peace." As

Tehillim 11:2 says, "The wicked have arranged their bow; they have set their arrow on the bowstring." Chizkiyahu was afraid, saying, "Perhaps, Gd forbid, Gd follows the majority, and since the majority wishes to surrender [to Sancherev], so must we!" The prophet [Yeshayahu] came and told him, "Do not say *kasher* [in context here: a ruling majority] whenever this nation says *kasher*. (Yeshayahu 8:12)" Meaning: It is a *kasher* of the wicked, and the *kasher* of the wicked does not count.

20. Midrash, Vayikra Rabbah 5:5

"אם הכהן המשיח וגו'" זה שבנא דכתיב ביה (ישעיה כב) "לך בוא אל הסוכן וגו'" אמר ר' אלעזר כהן גדול היה, ר' יהודה אומר אמרכל היה. על דעתיה דר' אלעזר דאמר כהן גדול היה "והלבשתיו כתנתך", על דעתיה דר' יהודה ברבי דהוה אמר אמרכל היה (שם) "וממשלתך אתן בידו..."

על דעתיה דר"א דהוה אמר כה"ג היה שהיה נהנה מן הקרבנות, על דעתיה דר"י ברבי דהוה אמר אמרכל היה שהיה נהנה מן ההקדשות. "קלון בית אדוניך" על דעתיה דר"א שהיה כה"ג שהיה מבזה את הקרבנות, על דעתיה דר"י ברבי שאמר אמרכל היה שהיה מבזה את ב' אדוניו. ואיזה? זה ישעיהו וחזקיהו.

רבי ברכיה בשם רבי אבא בר כהנא אמר מה עשו שבנא ויואח? נטלו אגרת וכתבוה ותחבוה בחץ והושיטוה בעד החלון ונתנוה לסנחריב. מה כתבו בה? "אנו וכל בני" מבקשים להשלי' לך, ישעיה וחזקיה אין מבקשים להשלים לך, "והוא שצפה דוד ברוח הקדש ואמר (תהלים יא) "כי הנה הרשעים ידרכון קשת" זה שבנא ויואח, "כוננו חצם על יתר" על מתחי גירא, "לירות במו אופל לישרי לב" לשני ישרי לב ואיזה? זה ישעיה וחזקיה.

"If the anointed priest" – This is Shevna, of whom it says, "Go, come to the *sochen*." Rabbi Elazar said he was Kohen Gadol. Rabbi Yehudah said he was an officer. In the view of Rabbi Elazar, who says he was Kohen Gadol, "And I will give him your *ketonet* to wear." In the view of Rabbi Yehudah BeRebbe, who says he was an officer, "And I will give your authority in his hand."...

In the view of Rabbi Elazar, who says he was Kohen gadol, he benefited from the korbanot. In the view of Rabbi Yehudah BeRebbe, who says he was an officer, he benefited from the consecrated items.

"The shame of your master's house" – In the view of Rabbi Elazar, who says he was Kohen Gadol, he degraded the korbanot. In the view of Rabbi Yehudah BeRebbe, who says he was an officer, he degraded his two masters: Yeshayahu and Chizkiyahu.

Rabbi Berechiah cited Rabbi Abba bar Kahana: What did Shevna and Yoach do? They took a scroll, wrote on it, attached it to an arrow, and shot it via an arrow through a window, sending it to Sancherev. What did they write in it? "We and all Israel wish to make peace with you; Yeshayah and Chizkiyahu do not wish to make peace with you." As David anticipated with Divine inspiration, "The wicked have arranged their bow," this is Shevna and Yoach. "They have set their arrow on the bowstring," on extending the arrow. "To shoot in the dark those who are of straight heart – the two who are of straight heart: Yeshayah and Chizkiyahu.

21. Tosafot Shabbat 12b שבנא

שבנא איש ירושלים - ר"ת לא גריס "שבנא" דשבנא רשע הוה ולא מסקינן בשמיה, דשם רשעים ירקבו... (יומא דף לח:), אלא גרס "שכנא" דהוי נמי שם אדם... ונראה לר"י דשפיר גרס "שבנא" דאטו אם אחד רשע ושמו אברהם לא נקרא בשם זה אחר? ואשכחן דתרי שבנא הוו כמו שמוכיח בישעיה (כב) דכתיב "שבנא אשר על הבית"... וכתיב בתר הכי (שם לו) "ויבא אליו אליקים אשר על הבית ושבנא הסופר" משמע דשבנא אשר על הבית כבר מת והיה אליקים במקומו ושבנא הסופר היה אחר.

"Shevna, Man of Jerusalem" – Rabbeinu Tam did not learn "Shevna", for Shevna was wicked and we would not go by his name, for the name of the wicked shall rot... (Yoma 38b). Rather, he learned "Shachna", which is also a name... It appears to Ri that "Shevna" is correct; if one wicked person were named Avraham, would we not call others by that name? And, we find that there were two "Shevna"s, as demonstrated in Yeshayah (22), "Shevna upon the house"... And then in Chapter 36 it says, "And Elyakim, upon the house, and Shevna the *sofer* came," indicating that "Shevna upon the house" was already dead, and Elyakim was in his place, and "Shevna the *sofer*" was someone else.

22. Tosafot Yoma 38b דלא

מיהו נראה דהכל אחד דעל כרחק ההוא שבנא בתרא שנתכסה בשק כשחירף רבשקה במעשה דסנחריב רשע הוה, כדמשמע בפרק זה בורר (סנהדרין כו), אבל אין מוקדם ומאוחר בתורה. ואף ע"ג דהכא קרי ליה 'סופר' והכא 'על הבית' על כרחק הכל אחד כדפרישית.

Still, it appears that all is one; it must be that the latter Shevna, who wore sackcloth when Ravshakeih blasphemed in the incident with Sancherev, was wicked, as indicated in Sanhedrin 26. But there is no chronological order in the Torah. And even though here it calls him *sofer* and there "upon the house", still, all must be one, as I have explained.